

UVOD	5
OPŠTI DIO	9
HIRURŠKE INFЕКЦИЈЕ	9
Aerobne hirurške infekcije	10
Absces	10
Flegmona	10
Furunkul	11
Karbunkul	11
Panaricij	11
Anaerobne hirurške infekcije	11
Gasna gangrena	11
Tetanus	12
Specifične hirurške infekcije — antraks	13
Liječenje hirurških infekcija	13
Terapija gasne gangrene	14
Terapija tetanusa	14
ANTISEPSA I ASEPSA	17
Antisepsa	18
Oksidativna sredstva	18
Halogeni kao antiseptici	19
Alkoholi kao antiseptici	20
Borna kiselina	20
Akridinske boje kao dezinficijensi	21
Sapuni kao dezinficijensi	21
Detergenti	21
Preparati žive i srebra	21
Asepsa	22
Sterilizacija	22
Fizičke metode sterilizacije	22
Hemijske metode sterilizacije	25
Sterilizacija jonizirajućim zracima	25
Kontrola valjanosti sterilizacije	27
ANESTEZIJA	29
Priprema bolesnika za anesteziju	29
Premedikacija	30
Anestetici i način njihova djelovanja	31
Inhalacioni anestetici	31
Intravenozni anestetici	32
Rektalni anestetici	32
Neuromuskularni blokatori — mišićni relaksansi	33
Ganglioblokatori	33
Procjena toka i dubine anestezije	33
Postupci i metode opšte anestezije	34
Inhalaciona anestezija	34
Intravenozna anestezija	34
Opšta rektalna anestezija	34

Komplicacije u vezi s opštom anestezijom	38
Lokalna anestezija	38
Lokalni anestetici	39
TRANSFUZIJA KRVI	41
Krvne grupe ABO-sistema	42
Krvne grupe Rh-sistema	42
Određivanje krvnih grupa ABO-sistema	44
Test kompatibilnosti — podudarnosti	45
Izvori krvi za transfuziju	46
Čuvanje krvi prije izdavanja za upotrebu	48
Terapija transfuzijom	48
Izvođenja transfuzije krvi	50
Komplicacije u vezi sa transfuzijom krvi	51
POVREDE ILI OZLJEDE — TRAUMA	55
Zatvorene povrede	55
Otvorene povrede	56
Mehanizam zarastanja — cijeljenja rane	57
Komplicacije rane	58
Liječenje rane	59
Definitivni hirurški tretman rane	59
Uloga medicinske sestre pri obradi rane	60
Priprema sestre za instrumentiranje pri obradi rane	61
Kontrola obrađene rane	64
Postupak s inficiranim ranama	65
KRVARENJE	67
Znaci krvarenja	68
Reakcija organizma na krvarenje	69
Metode privremenog zaustavljanja krvarenja	70
Trajna — definitivna hemostaza	72
SOK	73
Teorija smanjenog volumena krvi — hipovolemija	73
Klinička slika šoka	74
Terapija šoka	75
Odjeljenje intenzivne njege i reanimacije	77
Sobe za intenzivnu terapiju	78
Reanimacioni postupci u okviru prve pomoći	79
Reanimacija respiratorne funkcije	80
Oživljavanje srčanog rada	83
PRIJEM OBOLJELOG ILI POVRIJEĐENOG U HIRURŠKU AMBULANTU	87
Prijem	87
Sanitarna obrada pacijenta	88
Transport bolesnika do bolesničke sobe	89
Smještaj bolesnika u krevet	89
Najčešće laboratorijske i kliničke pretrage kod hirurških bolesnika	90
Uzimanje i slanje uzoraka krvi za laboratorijsku analizu	91
Laboratorijski pregled mokraće	91
Rendgenske metode pretrage	95
Endoskopske metode pretrage	96
Scintigrafija	97
Ehsonografija	98
Kompjuterizirana tomografija — CT	96
Organizacija rada na hirurškom odjeljenju	98
Priprema bolesnika za operaciju	100
Priprema bolesnika dan uoči operacije	102
Priprema bolesnika na dan operacije i transport u operacionu salu	103
Postoperativna njega bolesnika	104
Najčešće postoperativne komplikacije	105
Rane komplikacije	106
Kasne komplikacije	108

TERMICKE POVREDE	111
Opekotine	111
Postupak u okviru prve pomoći	113
Definitivni hirurški tretman opekotine	114
Opšta terapija opekotina	117
Povrede električnom strujom	117
Udar грома	118
Sunčanica	119
Termičke povrede nastale djelovanjem niskih temperatura	119
SPECIJALNI DIO	121
HIRURGIJA CENTRALNOG NERVOG SISTEMA	121
Dijagnostičke pretrage u neurohirurgiji	121
Kranocerebralne povrede	123
Zatvorene povrede glave i mozga	124
Prelom lubanjske baze	124
Povrede mozga	125
Zatvorene povrede mozga	125
Moždana krvarenja	126
Hydrocephalus	127
Upalna oboljenja koja zahtijevaju hirurški tretman	127
Parazitarna oboljenja mozga	128
Tumori mozga	128
Anomalije razvoja	128
Anomalije krvnih sudova	128
Hirurška oboljenja i povrede kičmene moždine	128
Njega neurohirurških bolesnika	130
OBOLJENJA I POVREDE GRUDNOG KOŠA	133
Osnovne dijagnostičke pretrage	133
Oboljenja grudne stijenke	134
Povrede grudnog koša	134
Pneumothorax	137
Upalna hirurška oboljenja pluća i pleure	139
Operativni zahvati na plućima i pleuri	140
Punkcija i drenaža pleuralne šupljine	140
Njega bolesnika poslije operacija na plućima i pleuri	142
Hirurška oboljenja srca, srčanih ovojnica i velikih krvnih žila	143
Dijagnostičke metode	143
Najvažnija hirurška oboljenja srca i velikih krvnih sudova	143
Hirurģija koronarne cirkulacije	145
Poremetnje srčanog ritma	145
Hirurģija jednjaka	146
Hirurška oboljenja dijafragme	147
Zadaća medicinske sestre u pre i postoperativnom toku kod bolesnika s oboljenjem grudnih organa	147
Hirurška oboljenja dojke	148
Dijagnostičke pretrage	148
Prirodne anomalije dojke	150
Upalni procesi na dojci	150
Kronični mastitis	150
Krvareća dojka	150
Tumori dojke	150
Preoperativna priprema i postoperativni tretman	152
HIRURŠKA OBOLJENJA I POVREDE ABDOMENA	153
Dijagnostičke pretrage	153
Povrede abdomena	153
Upalna oboljenja trbušnih organa	155
Hirurška oboljenja želuca	157
Komplikacije kod operacije na želucu	160
Upotreba gastične sonde	160
Lokalni tretman gastrostome	162

Hirurška oboljenja tankog i debelog crijeva	163
Upalni procesi	163
Poremećaj u pasaži crijeva – ileus	163
Tumori tankog i debelog crijeva	164
Hirurgija rektuma i anusa	165
Hernije	165
Operativni zahvati na tankom i debelom crijevu	166
Hirurška oboljenja jetre i žučnih putova	167
Jetra	167
Operacije na jetri	168
Bilijarni trakt	169
Operacije na bilijarnim putovima	169
Hirurška oboljenja gušterače	170
Upalni procesi	170
Ciste gušterače	170
Tumori gušterače	170
Fistule gušterače	171
Operacije na gušterači	171
Hirurška oboljenja i povrede slezene	171
Povrede slezene	171
Upalni procesi i vaskularni poremećaji	172
«Internistička» oboljenja	172
Tumori slezene	172
Postoperativna njega abdominalnih bolesnika	172
HIRURGIJA UROGENITALNIH ORGANA	177
Dijagnostičke pretrage	177
Hirurška oboljenja bubrega i mokraćovoda	178
Prirodene malformacije	178
Upalna oboljenja bubrega i mokraćovoda	178
Hirurška oboljenja mokraćne bešike i uretre	180
Prirodene malformacije	180
Upalni procesi	180
Kamenci mjehura	180
Tumori mokraćnog mjehura	180
Oboljenja prostate	181
Upala prostate	181
Tumori prostate	181
Oboljenja muških genitalija	182
Prirodene anomalije	182
Upale	182
Tumori testisa	182
Povrede urogenitalnog trakta	182
Najčešće operacije na urogenitalnim organima	183
Njega urološkog bolesnika	183
POVREDE LOKOMOTORNOG SISTEMA	185
Povrede ekstremiteta	185
Prelomi	185
Imobilizacija	187
Principi stavljanja gipsane imobilizacije	189
Povrede globova	192

Njega bolesnika s povredama lokomotornog aparata	192
LAPAROSKOPIJSKA OPERATIVNA TEHNIKA (doc. dr H. Tanović)	195
Osnovni principi rada i treninga tima	196
Operativni tim	196
Tehničari	196
Sestre instrumentarke	197
Operater i asistent	197
Osnovna aparatura	198
Aparatura za prenos slike	198
Aparatura za pneumoperitoneum	200
Aparat za irigaciju i aspiraciju	201
Aparat za koagulaciju	201
Osnovni instrumentarij	202
Preoperativna priprema	207
Opća preoperativna priprema	207
Položaj pacijenta, tima i opreme	207
RATNA HIRURGIJA (prof. dr Z. Hadžiahmetović)	211
Organizacija zbrinjavanja povrijeđenih u ratu	211
Trijaža	211
Sanitetska evakuacija	212
Ratne povrede	212
Ratna rana	212
Rane nastale djelovanjem hladnog oružja i tupe sile	215
Povrede kostiju i zglobova u ratnim uvjetima	215
Ranjavanje minsko eksplozivnim sredstvima	216
Amputacija ekstremiteta u ratu	217
Blas povrede	218
Kraš povrede	221
Masna embolija	222
Termičke povrede u ratu	222
Radijacijske povrede	223
Udružene hemijske povrede	225